

Özet

Geçmişten günümüze Türk-Amerikan siyasi ilişkilerinin temelleri incelendiğinde; riskler ve fırsatlar başlıkları üzerinden inişli çıkışlı bir görüntünün olduğu göze çarpmaktadır. Çalışmada, ikili ilişkilerde özellikle risk seviyesini yükseltmiş olan krizler zamanın ruhu dikkate alınarak vaka analizi penceresinden değerlendirmeye tabi tutulmuştur. Bu kapsamda ABD Senatosunun onaylamadığı üç ayrı antlaşma başta olmak üzere Amerikan askeri ve siyasi varlığından kaynaklanan sorunlar; tarafların bölgesel ve küresel hadiselerle farklı perspektiflerden yaklaşmaları harmanlanma yöntemiyle (dönemsel-güncel) okuyucuya sunulmuştur.

Türkiye, jeopolitik ve jeostratejik açılarından köprü bir ülke olduğundan günümüzde sarkaç politikası izleyip hem Batı hem de Doğu ülkeleriyle sürdürülebilir ilişkiler kurmayı dış politikasının merkezine yerleştirmiştir. Günümüz Türk-Amerikan ilişkilerini değerlendirirken, ABD Başkanı Trump'ın ilk döneminde Washington-Ankara hattında yaşanmış olan zorlukları gözden kaçırmamak gerekmektedir. Bu nedenle ikili ilişkilerin bugününe ve geleceğine "ihtiyatlı bir iyimserlik" penceresinden bakmakta fayda vardır. Lakin her iki devlet başkanının (Erdogan-Trump) güçlü siyasi zemine sahip olmaları, birbirlerini yakından tanımaları ve ulusal çıkarlara odaklanmaları ilişkilerde rasyonel bir zemin kurma olasılığını artırmaktadır. Makro açıdan bakıldığında ise Trump, ikinci dönemiyle birlikte küresel dünya düzenini özellikle Çin'i hedef alacak şekilde değiştirmeye çalışıp herhangi bir uluslararası ilke ve norma bağlı kalmadan ülkesinin çıkarlarını maksimize etmeye çalıştığı gözlemlenmektedir. Bu yaklaşım, yalnızca yükselen güçler nezdinde değil, mütefiklik ilişkilerinde de risk faktörünün yükselmesine neden olmaktadır.

**Türk-Amerikan İlişkilerinde Yaşanan Krizler: II. Trump Dönemi
Ankara - Washington İlişkilerini Neler Bekliyor?**

Prof. Dr. Mehmet Sait DİLEK - Atatürk Üniversitesi Öğretim Üyesi

ABD Senatosunun 1830 Antlaşması'ndaki Gizli Maddeyi Reddi:

Navarin Faciası (1827) sonrasında İngiliz-Fransız-Rus ittifakının, Osmanlı-Mısır Donanması'nı tahrip etmesi denizcilik alanında ciddi bir zaafiyet yaşanmasına neden olmuştur. ABD'nin diplomatik ilişkileri kurma hususundaki ısrarı bu eksikliğin de etkisiyle Osmanlı Devleti tarafından da kabul edilmiştir. Bu bağlamda 1830 Antlaşması'na gizli bir madde de eklenmişse de ABD Senatosu ilgili maddeyi yasalara uygun olmadığını gerekçe gösterip onaylamamıştır. ABD yürütme organı, Henry Eckford isimli gemi mühendisini Türk sularına gönderip mevcut krizi sonlandırmayı başarmıştır.

En Ziyade Müsaadeye Mazhar Devlet Statüsü Elde Etme Arzusu:

XIX. yüzyılın özellikle ikinci yarısından itibaren başat güçler; adli, ticari, siyasi ve iktisadi alanlarda kapitülasyonlar elde etme yarışına girmişlerdi. Bu dönemde Amerikan misyoner okullarının sayısı kontrolsüz bir şekilde artarken, Amerikan konsolosları da Osmanlı Devleti'ndeki vatandaşlarının suç işlemleri halinde extraterritorial haklar kapsamında kendileri tarafından yargılanmaları gerektiğini iddia etmişlerdir. Bu durum taraflar arasında zaman zaman gerginlik yaşanmasını kaçınılmaz kılmıştır.

Misyonerlerin Milli Kimlik İnşasındaki Rolü ve Kara Propaganda:

ABCFM (Amerikan Board) adlı misyoner teşkilatı, dünya halklarını Protestanlaştırma düşüncesiyle Osmanlı Devleti topraklarına da öncü misyonerler göndermiştir. Bu gibi misyoner teşkilatlar, zamanla yapılanmalarını genişletip özellikle Gayrimüslimlerin milli kimlik inşalarında (Bulgar, Ermeni vb.) kritik roller üstlenmişlerdir. Bu gibi müdahaleler, içte Müslümanlar ile Gayrimüslim unsurlar arasında gerilimlerin tırmanmasına neden olduğu gibi ABD'ye göç ediş olgusunu da hızlandırmıştır. Misyoner teşkilatları, özellikle Osmanlı Devleti'ndeki Şark Hristiyanlığı ile organik bağ kurduğundan Amerikan kamuoyunda hem lobcilik çalışmaları hız kazanmış hem de Türkler aleyhine kara propaganda içerikli haber sayısında artış yaşanmıştır.

Diplomatik İlişkilerin Kesilmesi (1917) ve Savaş İlanı Riski:

ABD, Almanya ve Avusturya-Macaristan İmparatorluğu'na 1917 yılında savaş ilan ederken; uzak cepheler ve Alman nüfuzu altındaki ülkeler kapsamında değerlendirdiği Bulgaristan ve Osmanlı Devleti ikiliyle ise diplomatik ilişkileri kesmiştir.

Ermenistan Mandaterliği Teklifi:

İngiltere, Büyük Harp esnasında ayrılıkçı Ermenilerden istifade ettiği için Anadolu coğrafyasında Ermenistan adı altında ABD'nin mandaterlik kurmasını önermiştir. Bu öneri üzerine ABD Başkanı Wilson, mandaterlik teklifini incelemek üzere General Harbord Heyeti'ni görevlendirmiştir. Harbord, yaptığı ziyaretler neticesinde risklere ve fırsatlara yer verdiği raporunu hazırlayıp ABD Senatosu'na sunmuştur. Senato, bu metnin sunduğu bilgiler ışığında Ermenistan mandaterliği teklifini reddederken, Milli Mücadele hareketi de Amerikan mandası söylemlerini Erzurum ve Sivas Kongrelerinde kesin bir dille reddetmiştir.

21 Mayıs 2025**ABD Senatosunun Türk-Amerikan Antlaşmasını (10 Ağustos 1923) 1927 Yılında Reddi:**

Diplomatik ilişkileri yeniden tesis edebilmek için TBMM Hükümeti ile ABD arasında Lozan'da ikili antlaşma imzalanmıştır. Kapitülasyonlar, azınlık hakları ve Ermeni Yurdu gibi konularda Türkler lehine maddelere yer verildiğinden ABD Senatosu bahsi geçen antlaşmayı onaylamamıştır. Dışişleri Bakanları, Modus Vivendi tekniğiyle (mektup teatisi) diplomatik ilişkileri yeniden tesis etme başarısı göstermişlerdir.

Bursa Amerikan Kız Lisesinde Tanassur Olayı:

Bursa Amerikan Kız Lisesinde dört Müslüman kız öğrencinin din değiştirdiğinin öğrenilmesi ABD-Türkiye ilişkilerinde yeni bir krizin yaşanmasına neden olmuştur. Bu durum, okulun kapatılmasına ve öğretmenlerin ülkelerine geri gönderilmesine sebep olmuştur.

Türkiye'nin II. Dünya Harbi'nde Savaş Dışı Kalma Stratejisinin Hoş Karşılanmayışı:

Sovyetler ile ABD ve İngiltere'nin zorunlu müttefiklik ilişkisi kurmalarını müteakip, Türkiye'nin II. Dünya Savaşı'na katılması için diplomatik girişimlere Kahire Konferansı (Roosevelt-Churcill-İsmet Paşa) üzerinden devam edilmiştir. Özellikle Sovyetlerin ikinci cephe açılması isteğine Ankara'nın olumsuz cevap vermesi başta Potsdam Konferansı olmak üzere Boğazlar rejiminin güncellenmesi tartışmalarını beraberinde getirmiştir.

Soğuk Savaş Dönemi Amerikan Askerlerinden Kaynaklanan Sorunlar:

Soğuk Savaş döneminde ortaya çıkan temel sorunlara bakıldığında, öncelikle Amerikan askerlerinden kaynaklanan bazı sorunların (gümrük muafiyeti-bavul ticareti, milli ve dini değerlere saygısızlık vb.) ön plana çıktığı görülmektedir. Ayrıca Yarbay Morrison hadisesinde (1959) bahsi geçen kişi görev esnasında olmadığı halde ölümlü trafik kazasına sebep olmuştur. Amerikalı komutanlar, Türk yargısı kapsamında ceza verilmesini engelleyebilmek için "NATO Kuvvetler Statüsü Anlaşmasını" suistimal etmişlerdir. Bu olumsuzluklar ülke içerisinde Anti Amerikancılığın yükselmesine zemin hazırlamıştır.

U2 Casus Uçağının Düşürülüşü:

İncirlik Üssü'nden kalkış yapan U-2 casus uçağı, Türkiye'nin haberi olmadan bir uçuş gerçekleştirmiştir. Sovyet askeri unsurları, hava sahasında yaptıkları müdahale sonucunda bu uçağı düşürmüş olup Francis Gary Powers isimli pilotu sağ olarak ele geçirmişlerdir. Bu durum, Türkiye'yi uluslararası

siyaset sahnesinde oldukça zor bir duruma düşürmüştür.

Jüpiter Füzelere İzmir Çiğli'den Sökülüşü:

Eisenhower döneminde Türkiye ve ABD arasında imzalanan 1959 yılı Protokolü ile nükleer başlıklı Jüpiter füzeleri İzmir Çiğli'ye 1961 yılı itibarıyla konuşlandırılmıştır. Küba Füze Krizi nedeniyle ABD-Sovyetler ikilisi kendi aralarında pazarlık yapıp İzmir Çiğli'deki füzelerin sökülmesi hususunda uzlaşmışlardır. Türkiye bu görüşmeler esnasında bilgilendirilmemiştir.

Johnson Mektubu:

Akritas Planı kapsamında gerçekleştirilen Kanlı Noel (1963) sonrasında TSK, Ada'daki Rum saldırganlığına karşı askeri bir harekât planlamıştır. ABD Başkanı Lyndon B. Johnson, İsmet İnönü'ye diplomatik nezakete uygun düşmeyen bir mektup (1964) göndermiştir. Bu mektupta, Amerikan silahlarının kullanılmayacağı ve Sovyet müdahalesi olduğu takdirde NATO kolektif güvenlik taahhüdünün geçerli olmayabileceği tehdidinde bulunulmuştur.

6. Filoyu İstanbul'da Protesto Eylemleri:

ABD'nin Kıbrıs ve Vietnam'a dair politikaları anti Amerikancılık ideolojisinin Türkiye'de güçlenmesine neden olmuştur. "Tam Bağımsız Türkiye" sloganıyla hareket eden 68 Kuşağı, 6. Filo askerlerine karşı protesto eylemlerinde (1967-1969) bulunmuştur.

ABD Büyükelçisi Robert Komer'in, Cadillac Marka Makam Arabasının Yakılışı:

ABD Büyükelçisi Robert Komer'in ODTÜ'yü ziyaret ettiği esnada (1969) Cadillac marka makam aracı öğrenciler tarafından yakılmıştır.

Haşhaş Ekimi Sorunu:

Amerikan toplumu içerisinde uyuşturucu kullanımı alt yaşlara doğru düştüğünden Amerikan yönetimi haşhaş ekiminin yasaklanmasını istemiştir. Seçilmiş hükümetler (AP, CHP/MSP) yasağa karşı dururlarken; teknokrat hükümetler (Nihat Erim hükümetleri) para karşılığında ABD'nin talebini yerine getirmişlerdir. Türkiye'nin haşhaş ekimine yeniden izin vermesi, silah ambargosunun en temel nedenlerinden biri olmuştur.

ABD Kongresinin Türkiye'ye Yönelik Silah Ambargo Kararı:

Haşhaş ekimi yasağının kaldırılması ve Kıbrıs Barış

21 Mayıs 2025

Harekâtının 2. aşamasının başlaması üzerine ABD Senatosu 1975 yılında Türkiye'ye yönelik silah ambargosu kararı almıştır.

Türkiye'nin Savunma İşbirliği Antlaşmasını (SİA) Askıya Alışı:

1. Milliyetçi Cephe iktidarı Başbakan Süleyman Demirel'in kararıyla Amerikan üslerini 1975'te kapatma kararı almıştır.

Savunma ve Ekonomik İşbirliği Antlaşması (SEİA) Teklifi (1976) ve ABD Senatosunun Reddi:

ABD, Türkiye ile yeniden diyaloga geçerek üs kullanımı karşılığında her yıl ekonomik yardım içeren bir paket önermiştir. Ancak ABD Senatosu, genel bütçe prensiplerine uygun görmediğinden yürütmenin ön gördüğü bu antlaşmayı reddetmiştir. Yürütme makamı, Dış Yardım Yasasına bir madde ekleyip ambargo sorununu 1978 yılında çözmeşi başarmıştır

12 Eylül Askeri Darbesindeki Amerikan Etkisi:

ABD, 1960 yılında olduğu gibi 12 Eylül darbesinin de olacağını görmüş ancak ulusal çıkarlarına doğrudan tehdit saymadığı için darbeyi engellememiştir. Beyaz Saray'da hâkim olan düşünce darbecilerin, demokrasiyi daha sağlam temellere oturtacağı varsayımdır. Bu geleneksel yaklaşım Türk-Amerikan ilişkilerindeki güven duygusunu zedelemiştir.

Ermeni Tasarıları:

ABD Başkanı düzeyinde ilk soykırım tabiri 1981 yılında Ronald Reagan tarafından ifade edilmiştir. Soykırım kelimesini kullanmaktan diğer ABD Başkanları özellikle kaçınılmışlardır. Obama ve I. II. Trump dönemlerinde "Meds Yeghern" tabiri kullanılırken, Biden döneminde ise sözde soykırım tabiri geleneksel bir şekilde tercih edilmiştir. Temsilciler Meclisi ilk kez 1975'te, ABD Senatosu ise 2019'da sözde soykırımı tanımışlardır. Elli eyaletin tamamında da Ermeni lobilerinin etkisiyle Türkiye aleyhine kararlar kayıt altına alınmıştır.

Çekiç Güç Kaynaklı Irak'ta Yaşanan Sorunlar:

Soğuk Savaş'ın hemen sonrasında Baba Bush, Irak'ın Kuveyt'e müdahalesini gerekçe gösterip Körfez Harekâtını başlatmıştır. Bu kararın bir neticesi olarak Irak'a konuşlandırılan Amerikalı askerlerin oluşturduğu Çekiç Güç ile terör örgütü PKK ilişkisine dair iddialar Washington-Ankara hattında yeni gerilimlere zemin hazırlamıştır.

Türk Savaş Gemisi Muavenet'in ABD Uçak Gemisi Saratoga Tarafından Vuruluşu:

ABD Uçak Gemisi Saratoga, NATO Kararlılık Tatbikatı (2 Ekim 1992) esnasında Türk Savaş Gemisi Muavenet'i vurduğundan beş Türk askeri şehit düşmüştür. Amerikalı yetkililer, bu olayın bilinçli bir şekilde planlanmadığını iddia edip Türk donanmasında kullanılmak üzere sınırlı sayıda askeri deniz aracını tazminat bağlamında hibe etmişlerdir.

1 Mart Tezkeresinin TBMM Tarafından Kabul Edilmeyişi Sorunu:

11 Eylül saldırıları sonrası ABD, önleyici savaş doktrini kapsamında sırasıyla Afganistan ve Irak'a askeri müdahalelerde bulunmuştur. ABD, Türkiye topraklarından Irak'a askeri müdahale edebilmek için izin istemiştir. 1 Mart Tezkeresi içerisinde yer alan bu talep, TBMM'de gerçekleştirilen oylama neticesinde 2003 yılında reddedilmiştir. Bu ret kararı, Türk-Amerikan ilişkilerinde ciddi bir kırılma yaşanacağını en temel işaretlerinden birisi olmuştur.

4 Temmuz 2003 Çuval Olayı:

1 Mart Tezkeresinin de etkisiyle Amerikalı askeri gruplar, Süleymaniye'de konuşlanmış olan Özel Kuvvetlerdeki 11 Türk askerini başlarına çuval geçirerek gözaltına almışlardır. Bu olay, iki taraf arasındaki uyuşmazlığın kritik seviyelere ulaştığını gösteren ve Türk toplumunda ABD'ye bakışı derinden etkileyen olaylar içerisinde gösterilmektedir.

Suriye İç Savaşı:

ABD Başkanı Obama döneminde başlayan Suriye İç Savaşı'nda CENTCOM, PYD-YPG terör yapılanmasını SDG çatısı altında örgütleyerek alanda güç kazanmalarına olanak tanımıştır. Bu durum Türkiye'nin güney sınırında güvenlikli politikalar izleyip Fırat Kalkanını gerçekleştirmesine neden olmuştur. Trump'ın ilk döneminde de adı geçen terör oluşumunun kullanması için ağır silahlar bölgeye gönderilmiştir. Türkiye sınır güvenliği başta olmak üzere güvenlikli politikalarının tezahürü neticesinde ilkin Zeytin Dalı Harekâtı (2018), akabinde ise mektup krizine rağmen Barış Pınarı Harekâtını (2019) düzenlemiştir. Bu gelişme üzerine ABD, Barış Pınarı Harekâtı dolayısıyla Milli Savunma Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığına kısa süreli de olsa yaptırım uygulamıştır. Biden döneminde de benzer politikaların sürmesi Washington-Ankara ilişkilerindeki kötümser havanın sürmesini kaçınılmaz kılmıştır

21 Mayıs 2025**15 Temmuz 2016 Hain Darbe Girişimi:**

15 Temmuz 2016 tarihli FETÖ Darbe Girişimi esnasında ve sonrasında ABD Başkanlığını yürüten Barack Obama ve ekibinden beklenen güçlü ve açık destek gelmemiştir. Ayrıca hain darbe girişiminin arkasındaki örgüt başının ABD’de ikamet edişi ve Türkiye’nin iade taleplerine rağmen hiçbir adım atılmayışı ilişkileri zedeleyici ana başlıklardan biri olmuştur.

Rahip Brunson Olayı:

İzmir Diriliş Kilisesi Rahibi Amerikan Andrew Craig Brunson, süresiz oturma izni için Türk makamlarına 2016 yılında başvurmuştur. Bu başvuruyu müteakip Rahip Brunson hakkında ilkin sınır dışı edilme akabinde ise FETÖ soruşturması kapsamında tutuklama kararı alınmıştır. Başkanlar seviyesinde yapılan görüşmeden sonuç alınamayınca ABD, zorlayıcı diplomasi metoduna başvurup Adalet ve İçişleri Bakanlarına yönelik yaptırımın yanısıra Türkiye’den ithal edilen alüminyumda ve çelikte gümrük vergisini artırma kararı (Ağustos 2018) almıştır. 2018 yılının Ekim ayında bahsi geçen şahıs, mahkeme kararıyla serbest bırakılmıştır.

Sonuç

ABD ile Türkiye arasında NATO çerçevesinde uzun yıllara dayanan müttefiklik ilişkileri mevcuttur. Bu köklü ortaklık, Avrupa-Atlantik coğrafyasının barış ve istikrarına önemli katkılarda bulunmaktadır. Trump yönetiminin Transatlantik ilişkiler bağlamında NATO’da külfet yükü paylaşımı talebi de (GSYH’nin %5’i) Türkiye tarafından desteklenmektedir. Fırsatlar penceresinden bakıldığında; Türkiye’nin NATO üyesi oluşu Ankara’nın elini güçlendirmektedir. Şöyle ki, Türkiye’nin hem Batıyla hem de Doğuyla sürdürülebilir ilişkiler kurabilmesi, güncel sorunlarda (Ukrayna, İran, Filistin vb.) Ankara’nın arabulucu rolü üstlenmesini sağlamaktadır. Türkiye; Kafkasya, Orta Doğu, Akdeniz, Karadeniz ve Balkanlar gibi kritik bölgelerin kesişim noktasında bulunduğu için; asimetrik açıdan güçlü olan bir devletle ilişkilerini sürdürülebilir tutması, iki taraf için de rasyonel bir zemin oluşturmaktadır.

II. Trump dönemi Türk-Amerikan iktisadi ilişkilerine bakıldığında; tarafların toplamda 100 milyar \$’lık ticaret hacmi hedefledikleri görülmektedir. Mevcut durumda Türkiye’nin en çok ihracat yaptığı ülkeler sıralamasında ABD ikinci; ithalatta ise beşinci sırada yer almaktadır. 2024 yılı verilerine göre iki ülke arasındaki toplam ticaret hacmi yaklaşık 32,5 milyar \$’dır. ABD, Türkiye’ye yaklaşık 1 milyar \$ daha fazla ürün satıyor olsa da bu fark ciddi bir cari açık ya da bağımlılık ilişkisi yaratmamaktadır. Türk Hava Yolları’nın İstanbul’dan, ABD’deki 14 ayrı noktaya doğrudan uçuş

yapması, başkonsoloslukların ve Türk-Amerikan İş Konseyi’nin faaliyetleri ilişkilerin ivme kazanmasına zemin hazırlayabilecek kapasite barındırmaktadır.

Trump’ın ilk döneminde iki taraf arasında yaşanan zorluklar, yaptırımlar politikası çerçevesinde şekillendirilebilmiştir. Bu nedenle ikinci dönem ikili ilişkilere “ihtiyatlı bir iyimserlik” penceresinden bakmak gerekmektedir. Zira Trump, hızlı bir şekilde fikir değiştirebilen ve çıkarlarını en üst düzeyde merkeze alan lider profili çizmektedir. Bu kaygı giderebilmek bağlamında taraflar arasında telefon diplomasisi, üst düzey ziyaret planlamaları ve hariciye koridorlarının karşılıklı iyi niyet girişimlerinde bulunmaları önem arz etmektedir. Diplomatik ilişkilerde büyükelçilerin kişisel nitelikleri ve siyasi kimlikleri de önemli bir rol oynayabilmektedir. Atanan büyükelçiler zaman zaman ilişkileri pozitif yönde ivmelendirebildiği gibi gerilimleri de arttırabilecek etkide bulunabilmektedirler. Bu bağlamda ABD’nin Ankara Büyükelçisi görevine yakın zamanda atanan Thomas Barrack’ın kökeninin Osmanlı tebaasından Lübnanlı bir aileye dayandığı göze çarpmaktadır. Bu durum, bahsi geçen kişiye bulunduğu ülkenin kültürünü tanıması bakımından önemli bir avantaj sağlamaktadır. Aynı zamanda bahsi geçen Büyükelçi, ABD’nin Suriye Özel Temsilcisi olarak atanmış olup “ABD-Türkiye-Suriye Çalışma Grubu” da faaliyetlerine başlamıştır. İki ülkenin dışişleri bakan yardımcıları düzeyinde yapılan bu temaslar, tarafların Suriye konusuna dair bir uzlaşma zemini aradıklarını göstermektedir. Sonuç olarak Türk-Amerikan ilişkileri geçmişten günümüze birçok sınamaya tabi tutulmaktadır. İlişkilerde krizler kadar fırsatlarında ön plana çıktığını dikkate almak önem arz etmektedir. Bu bağlamda iki ülke karar vericileri, siyasi ilişkileri belirlerken kompartmantalist yaklaşımla hareket etme olgunluğu gösterebilmeleri diyalog zeminini sürdürebilmelerine imkân tanyacaktır.

21 Mayıs 2025**Yazar Hakkında**

Prof. Dr. Mehmet Sait DİLEK - Atatürk Üniversitesi Öğretim Üyesi

1999 yılında Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü'nden mezun olan Prof. Dr. Mehmet Sait Dilek, 2000 yılında Atatürk Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü'nde Araştırma Görevlisi olarak akademik faaliyetlerine başladı. Adı geçen kurumda 2001 yılında Türkiye Cumhuriyeti Tarihi alanında Yüksek Lisansını, 2009 yılında ise doktorasını tamamladı. 2010 yılında Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Uluslararası İlişkiler Bölümü Siyasi Tarih Anabilim dalına Dr. Öğretim üyesi olarak atanan Dilek, 2015'te Siyasi Tarih alanında "Doçent", 2020 yılında ise aynı anabilim dalında "Profesör" unvanı aldı. Türk Dış Politikası, Amerikan Dış Politikası ve Siyasi Tarih gibi alanlarda kitaplar, makaleler ve bildiriler kaleme aldı. 2011 yılından itibaren Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Uluslararası İlişkiler Bölümü Başkanlığı ve fakülte kurulu üyeliği yürüten Dilek, 2015-2016 yılları arasında ise İİBF Dekan Yardımcılığı görevini üstlendi. Halihazırda Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü ve Bilimsel Dergiler Koordinatörlüğünde yönetim kurulu üyesi olan Prof. Dilek, Uluslararası İlişkiler Çalışmaları Dergisinin de baş editörlüğü görevini sürdürmektedir. İyi derecede İngilizce bilen Prof. Dr. Mehmet Sait Dilek, evli ve iki çocuk babasıdır.

21 Mayıs 2025**Türk Dış Politikasında Güncel Konular**

Küresel ve bölgesel rekabet uluslararası ilişkilerde baş döndürücü bir değişim ve dönüşümle sonuçlanmaktadır. Devletler arası savaşlar, iç savaşlar, terörizm, ekonomik ve teknolojik rekabet, artan nüfus artışıyla birlikte kıt kaynakların her geçen gün daha da kritik hale gelmesi, düzenli ve düzensiz göçler, salgın hastalıklar devletlerin güvenlik anlayışını hızla değiştirmekte, bu karmaşık ve hızla değişen gündemde karar almak ve uygulamak daha da zorlaşmaktadır.

Küresel ve bölgesel rekabette önemli rol oynayan Türkiye bu gelişmelerden önemli derecede etkilenirken, uluslararası politikada da etkin rol oynamaktadır. Bu açıdan Türk dış politikasında alınan kararlar Türkiye'nin güvenliğinde de temel rolü oynarken aynı zamanda bölgesel ve küresel gelişmeleri de önemli ölçüde etkilemektedir.

Uluslararası İlişkilerdeki gelişmeleri yakından takip etmek ve doğru okumak, dış politikada karar almak konusunda temel rolü oynamaktadır. İlgili devlet kurumları kadar üniversiteler ve düşünce kuruluşları da bu süreçte önemli rol oynamaktadır. Kapadokya Üniversitesi (KÜN) ve Ankara Kriz ve Siyaset Araştırmaları Merkezi (ANKASAM) iş birliğinde yürütülen bu proje ile Türk Dış Politikasında Güncel Konuların, bu konudaki uzmanlar ile tartışılması, ele alınması ve Türk Dış Politikasında alınacak kararlara ışık tutması amaçlanmaktadır.

Proje hakkında detaylı bilgiye;
<https://commonhorizon.kapadokya.edu.tr/> adresinden ulaşabilirsiniz.

Prof.Dr. Şafak OĞUZ

2019 yılında Doçentlik ve 2024 yılında Profesör unvanını alan Prof.Dr. Şafak OĞUZ, Türk Silahlı Kuvvetleri'ndeki (TSK) 23 yıllık hizmetinden sonra 2021 yılında emekli olmuştur. Görevi esnasında Birleşmiş Milletler (BM) ve Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü (NATO) bünyesinde de çalışan OĞUZ, Kitle İmha Silahları, Terörizm, Uluslararası Güvenlik, Uluslararası Örgütler ve Barış ve Çatışma Çalışmaları konularında çalışmalar yapmaktadır. Prof.Dr. Şafak OĞUZ, halen Kapadokya Üniversitesi İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi Dekan Vekili olarak görev yapmaktadır. İyi derece İngilizce ve Almanca bilmektedir.

Prof. Dr. Mehmet Seyfettin EROL

Boğaziçi Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü'nden 1993'de mezun oldu. Boğaziçi Üniversitesi'nde 1995'de Yüksek Lisans çalışmasını tamamlayan Erol, 2005 yılında Ankara Üniversitesi'nde yaptı. 2009'da "Uluslararası İlişkiler" alanında doçent ve 2014 yılında da Profesörlük unvanlarını aldı.

Uzmanlık alanları, "Jeopolitik", "Kriz Yönetimi", "Güvenlik", "Türk Dış Politikası" ve "Türk Dünyası" olan Prof. Erol'un, bu konularda çok sayıda bilimsel makalesi ve kitabı bulunmaktadır.

Avrasya Dosyası, Karadeniz Araştırmaları, Gazi Akademik Bakış, Bölgesel Araştırmalar Dergisi, Uluslararası Kriz ve Siyaset Araştırmaları dergileri editörlükleri ile TRT, Kanal A ve BBN Türk'te radyo-televizyon programları yapan, Türkiye'nin önde gelen dergi ve gazetelerinde köşe yazarlığı yapan-görüşleri yayımlanan Prof. Erol, bu çalışmalarından dolayı 2007'de Türk Dünyası Yazarlar ve Sanatçılar Vakfı (TÜRKSAY) "Türk Dünyası Hizmet Ödülü", 2015'de Türkiye Yazarlar Birliği (TYB) "Basın-Fikir Ödülü" başta olmak üzere çok sayıda ödüle layık görülmüştür.

Ufuk, Ankara ve Gazi Üniversitelerinde dersler veren Prof. Erol, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi İİBF Uluslararası İlişkiler Bölümü'nde öğretim üyesi olarak akademik çalışmalarını devam ettirmektedir. Türkiye'nin önde gelen düşünce merkezlerinde (ASAM, SDE, GSAM, USGAM) uzman ve kurucu başkan olarak görevler üstlenen Prof. Erol, 2016'dan bu yana Ankara Kriz ve Siyaset Araştırmaları Merkezi (ANKASAM) Kurucu Başkanı olarak bu alandaki faaliyetlerini devam ettirmektedir.